

Ünite 5: Kutsal Kitap İnancı

Giriş

Kitaplara imanı, Allah Taâlâ tarafından bazı peygamberlere kitaplar vahyolunduğuna ve bu kitaplarda bulunan şeylerin hepsinin doğru ve hak olduğuna inanmak veya Allah'ın peygamberlere inanç, ibadet, ahlâkın yanı sıra birey ve toplumla ilgili hükümler içeren metinler vahyettiğine kesin olarak iman etmek diye tanımlamak mümkündür.

Kur'ân-ı Kerîm'de "(O takva sahipleri ki) onlar sana indirilene de, senden evvel indirilenlere de inanırlar" (elBakara 2/4),

Allah'ın peygamberlerine indirdiği İlâhî kitaplara inanmadıkça insanlar mü'min olarak nitelenemez. Kur'an'da ayrıca Allah'a, meleklerine, âhîret gününe ve peygamberlerinin yanı sıra kitaplarına da inanmak başta peygamberler olmak üzere bütün insanlara emredilmiştir.

Vahiy

Allah'ın kendi iradesini çeşitli yollarla seçmiş olduğu peygamberlere bildirmesine vahiy denilmektedir. Kur'an'da İlâhî bilginin peygamberlere aktarılmasını ifade eden temel fiil "fısıldamak, telkin etmek, süratli bir şekilde işaret etmek, yazı yazmak, ilham etmek" anlamlarına gelen "vahy"dir.

Vahyi terim olarak, Allah'ın, peygamberlerine dilediği bilgileri doğrudan veya bir vasıta ile kendisinden geldiğine şüphe edilmeyecek şekilde ve alışılmamış bir tarzda gizlice bildirmesi diye tanımlamak mümkündür.

Şûrâ sûresinin "Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur veyahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini bildirir" (eş-Şûrâ 42/51) meâlindeki âyetinde Allah-peygamber diyalogunun farklı şekillerde gerçekleştiği ifade edilmektedir.

İlâhî Hitabın Şekilleri

Şûrâ sûresinin "Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur veyahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini bildirir" (eş-Şûrâ 42/51) meâlindeki âyetinde Al- lahpeygamber diyalogunun farklı şekillerde gerçekleştiği ifade edilmektedir.

Doğrudan vahyetme, Vahyin bu şekli herhangi bir vasıta olmadan ilham, mananın kalbe aktarılması veya rüya yoluyla gerçekleşir. Musa'nın annesine (Tâhâ 20/37-38), ayrıca İbrahim'e de İsmail'i kurban etmesi (es-Sâffât 37/102) için yapılan vahiy rüya ile olmuştur.

Rüyâ Kur'an'da doğrudan bir vahiy şekli olarak takdim edilmemekle birlikte Hz. İbrâhim'e oğlunu kurban etmesi yönündeki emrin rüyâda verilmesi (es-Sâffât 37/102-105) ve Hz. Âişe'den rivayet edilen: "Resûlullah'a gelen vahiy, uykuda rüyay-ı salihâ (sadıka) şeklinde başlamıştı, gördüğü her rüya sabah aydınlığı gibi açık seçik gerçekleşirdi" (Buhârî, "Bed'ü'l-Vahiy", 3) şeklindeki hadisten hareketle rüyânın da bir çeşit vahiy olduğu kabul edilmiştir.

Perde Arkasından Konuşmak, Bu hitap şeklinde Allah, peygambere perde arkasından konuşur. Bu da İlâhî kelâmın belirli bir cisimde (meselâ ağaçta) yaratılması suretiyle gerçekleşir. Allah'ın perde arkasından konuşmasının anlamı, görülemeyeceği şekilde konuşması demektir. Aslında engel kalkmış olsa bile yine Allah'ı görmek mümkün olmayacaktır. Hz. Musa'ya Tur dağında yapılan vahiy (Meryem 19/52) bu türdendir.

Elçi ile Vahiy, Allah'ın peygamberlere hitabının üçüncü şeklinde vahye Cebrail isimli melek aracılık etmektedir. Cebrail ya bir insan suretinde ya da aslı şekliyle İlâhî mesajı ulaştırır. Hz. Peygamber: "Bazan melek bana adam şeklinde görünür, benimle konuşur ve ben de söylediğini iyice bellemiş olurum" (Buhârî, "Bed'ü'l- Vahiy" 3) buyurarak vahyin bu türüne açıklık kazandırmıştır.

Kur'an'da vahyin mahiyetine dair herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Onun mahiyeti Allah ile peygamberleri arasında nübüvvetin bir sırrı olarak kalmıştır.

İlâhî Kitaplar

Allah'ın peygamberlerine gönderdiği kutsal sayfaların, kitapların vahiy olmaları bakımından farkı söz konusu değildir. Kur'ân-ı Kerîm ve Hz. Peygamberin hadislerinde belirtildiğine göre peygamberlerin bazılarında sayfalar (suhûf) vahyedilmişken bazılarında da kitap gönderilmiştir.

Suhûf (Sayfalar), Suhûf sahife kelimesinin çoğulu olup yazılı kâğıt parçaları anlamına gelmektedir. Sayfalar halinde kaydedildiği için Kur'ân-ı Kerîm de suhûf şeklinde isimlendirilmişse de (Abese 80/13; el- Beyyine 98/2) büyük İlâhî kitaplar dışında bazı peygamberlere gönderilen vahiyler küçük risâleler halinde kaydedilmiş ve onlara suhûf adı verilmiştir.

Âyette Hz. Mûsâ'ya nispet edilen sayfaların Tevrât'tan önce ona vahye dilen küçük hacimli metinler olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Ebû Zerr'den nakledilen bir rivayete göre Allah Taâlâ, Hz. Şit'e 50, İdris'e 30, İbrahim'e 10 ve Musa'ya 10 olmak üzere toplam 100 sayfa indirmiştir. Ancak Hz. İbrâhîm ve Mûsâ'ya indirilen sayfaların dışında Kur'an ve tevâtür derecesine ulaşan hadîslerde bu konuda bilgi bulunmamaktadır.

Peygamberlere vahye dildiğini bildiğimiz sayfalardan günümüze kadar ulaşan olmadığı için muhtevalarından haberdar değiliz. Ancak Kur'an'ın ilgili âyetlerinden suhu- fun Allah'ın varlığı-birliği, sıfatları, peygamberlik, kader, âhiret gibi akaid meselelerinin yanı sıra ibadet, muamelât ve ahlâka ilişkin bilgileri/hükümleri içerdiği anlaşılmaktadır.

Kitaplar

Kitap, yazılarak biraraya getirilen bilgilerle bunların yazıldığı malzemeyi ifade eder. İslâmî metinlerde öncelikle Kur'an-ı Kerîm'i nitelemekle beraber, genelde Allah Taâlâ'nın insanlara tebliğ etmek üzere peygamberlerine bildirdiği vahiylerin iki kapak arasında toplanmış haline verilen addır. Suhu- fun dışında kalan bu kitaplar da Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerîm'den ibarettir. Bunların Allah tarafından gönderilmiş kitaplar olduklarına topluca iman etmek farzdır.

Tevrat

Kanun, şeriat anlamlarına gelen Tevrat Hz. Musa'ya indirilen kitabın adıdır. Tevrat'ın aslının Allah'ın kelâmı olduğuna ve Hz. Musa'ya vahyolunduğuna inanmak her müslüman için gereklidir ve bunun inkârı küfre götürür.

Yahudilerin kutsal metni Tanah'm ilk bölümünü oluşturan Tevrat beş bölümden meydana gelmektedir:

- **Tekvin (Yaratılış):** Evren'in ve ilk insanın yaratılışından, Hz. Âdem' ve Havva'nın işlediği ilk suçtan, onların yeryüzüne inişlerinden, Hz. Nuh, İbrahim ve İsrâiloğulları'nın Mısır'a girişlerinden ve oradaki hayatlarından bahseder.
- **Hurûc (Çıkış):** İsrâiloğulları'nı Mısır'dan çıkarmak üzere Hz. Musa'nın Rab Yahova tarafından görevlendirilişi, onları Firavun'un zulmünden kurtararak Mısır'dan çıkarması, Hz. Mûsâ'nın Sînâ dağında Rab Yahova'dan On Emir'i almasından bahseder.
- **Levililer:** İbadetler, dinî ayin ve bayramlar, günahların kefareti, yiyecekler, kurbanlar ve evlilik gibi konulara ait hükümleri konu eder.
- **A'dât (Sayılar):** İsrâiloğulları'nın çöldeki hayatları, Hz. Musa'nın vefatından sonra onların Sina dağından ayrılıp Kenan ülkesine girmeleri sürecini ele alır.
- **Tesniye:** Hz. Mûsânın ölümünden ve defnedilmesinden, On Emir ve diğer dinî hükümlerden bahseder.

Yahudiliğin kutsal kitabını Hıristiyanlar Eski Ahid (Old Testament) diye isimlendirirler. Çünkü onlara göre Tanrı'nın Hz. İsa Mesih'in şahsında kendileriyle yaptığı ahid, son ahid olup bunu ifade eden kitap Yeni Ahid (New Testament) iken Yahudilerin Tanrı'yla ahidini dile getiren kitap ise Eski Ahid'dir. Yahudiler ise kendi kutsal yazılarını Torah (Tevrat), Neviîm ve Ketuvîm şeklindeki üç ana kısmın ilk harflerinden meydana gelen Tanah kelimesiyle isimlendirirler.

Tanah'ı meydana getiren otuzdokuz kitabı şöyle sıralamak mümkündür:

Torah (Tevrât): Tekvin, Çıkış, Levililer, Sayılar, Tesniye.

Neviîm (Peygamberler): a) İlk Peygamberler: Yeşu, Hâkimler, I.-II. Samuel, I.-II. Krallar, b) Sonraki Peygamberler: Yeremya, Hezekiel, İşaya, Hoşea, Yoel, Amos, Obadya, Yunus, Mika, Nahum, Habakkuk, Tsefanya, Haggay, Zekarya, Malaki.

Ketubîm (Kitaplar): Mezmurlar, Süleyman'ın Meselleri, Eyüp, Neşideler Neşidesi, Rut, Yeremya'nın Meselleri, Vaiz, Ester, Daniel, Ezra, Nehemya, I.-II. Tarihler.

Zebur

Kur'an'da "Dâvûd'a da Zebur'u verdik" (el-İsrâ 17/55) buyrulmaktadır. "Yazılı kitap" anlamına gelen Zebur'dan Kur'an'da bahsedilmekte ve ondan bazı bilgiler de nakledilmektedir (en-Nisâ 4/163; el-İsrâ 17/55; elEnbiyâ 21/105). Müslümanların Allah tarafından Hz. Dâvûd'a Zebûr isimli bir kitabın indirildiğine inanmaları gerekir.

İncil

Kur'an'da "Arkadan da (bu peygamberlerin), izlerince Meryem oğlu İsa'yı -kendinden önceki Tevrat'ın bir tasdikçisi olarak- gönderdik. Ona da içinde bir hidayet ve bir nur bulunan İncil'i -ondan önceki Tevrat'ın bir tasdikçisi ve takva

sahipleri için bir hidayet ve öğüt olmak üzere- verdik” (el- Mâide 5/46) buyrulmaktadır. Müjde veya yeni öğreti anlamına gelen İncil Hz. Tsâ’ya vahyedilmiş olan İlahî kitaptır. Müslümanların Allah Taâlâ’nın Hz. İsa’ya İncil adında bir İlahî kitap vahyettiğine inanmaları gerekir.

Hz. İsa’ya vahyolunduğu bilinen İncil orijinal haliyle günümüze ulaşmadığı gibi Hıristiyanlığın ilk çağlarında birbirini tutmayan yüzlerce farklı İncil ortaya çıktı.

Kur’ân-ı Kerîm

İlahî kitapların sonuncusu olan Kur’ân-ı Kerîm Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)’e indirilmiş, Peygamberimizden de hiçbir değişikliğe ve bozulmaya uğramadan tevatür yoluyla bize kadar ulaşmıştır.

Kur’ân-ı Kerîm Hz. Peygambere yirmi iki yılı aşkın bir süre içinde vahyolunmuştur. Kaynakların verdiği bilgilere göre Hz. Peygamber hayatta iken Kur’an kendisi ve sahabe tarafından ezberlenmiş, vahiy kâtipleri tarafından da yazıya geçirilmiştir.

Hz. Ebû Bekir’in hilâfeti döneminde Kur’ân-ı Kerîm vahiy kâtibi Zeyd b. Sâbit tarafından çok hassas prensipler çerçevesinde bir araya getirilmiş ancak çoğaltılmamıştır. Üçüncü halife Hz. Osman hicrî 25 yılında Zeyd b. Sabit, Abdullâh b. Zübeyr, Saîd b. el-Âs ve Abdurrahman b. Hâris’ten oluşan bir heyete daha önce bir araya getirilmiş olan Kur’an’ı istinsah ettirmeye başlamıştır.

Kur’an’ı Hz. Peygambere vahyeden, gönderen Allah Taâlâ’dır. Kur’an, Allah’ın kelâmıdır. Cebrail onu Hz. Peygambere getiren aracıdır. İlahî hitabın farklı şekilleri bulunmakla beraber Kur’an Hz. Peygambere elçi (Cebrail) ile gönderilmiştir. Kur’an Peygamberimiz’den bize kadar tevatür yoluyla ulaşmıştır. Kur’an-ı Kerîm, yaklaşık 23 senede bölümler halinde vahyolunmuş, bir defada toptan indirilmemiştir. Böylece Kur’an vahyolunduğu süreçte kolayca ezberlenebilmiş, manasının anlaşılması kolaylaşmıştır.

Başta Allah’ın varlığı ve birliği olmak üzere itikâdî konular, iman esasları Kur’an’ın içerdiği konuların başındadır. Müslümanların mükellef olduğu namaz, oruç, hac, zekât gibi ibadetler, kişiler ve toplumlar arası ilişkileri düzenleyen hükümler, bu hükümlerin ihlaline yönelik cezalar, insanların dünya ve âhiret saadetlerini temin edecek ahlâkî hükümler, nasihat ve tavsiyeler, Allah’ın emirlerine uyanlara mükâfat, uymayanlara ceza vaatleri Kur’an’ın temel konularının başında gelir.

Hz. Muhammed peygamberlerin sonuncusu, Kur’an-ı Kerîm de İlahî kitapların sonuncusudur. Kur’an, Hz. Muhammed’in nübüvvetini doğrulayan en büyük mucizedir. Önceki peygamberlere gönderilen kutsal kitapların aksine Kur’an günümüze kadar hiçbir değişikliğe uğramadan ve tahrif edilmeden gelmiştir ve kıyamete kadar bu özelliğini koruyacaktır. Kur’an’ın getirdiği mesaj evrensel olup kıyamete kadar geçerlidir.

Yahudi ve Hıristiyanların kutsal kabul ettikleri metinleriyle ilgili olarak Hz. Peygamber “Sizler Ehl-i Kitab’ı tasdik de, tekzip de etmeyin. “Biz Allah’a ve bize indirilene (Kur’an’a); İbrahim, İsmail, İshak, Yakûb ve torunlarına indirilenlere, Musa ve İsa’ya verilenlerle Rableri tarafından diğer peygamberlere verilenlere, onlardan hiçbiri arasında fark gözetmeksizin inandık ve biz sadece Allah’a teslim olduk” deyin” (el-Bakara 2/136) buyurmak suretiyle Müslümanların takınmaları gereken tavrı belirlemiştir (Buhârî, “Tefsir” 11).